

6

Uprasza się o rozpowszechnienie niniejszej zapowiedzi
między osobami interesującymi się nauką i filozofją.

Otwarta prenumerata na rok 3-ci

„Przeglądu Filozoficznego”

Redaktor Dr. Władysław Weryho.

Rocznie rb. 4.

Z przesyłką . . . „ 5.

Zeszyt pojedynczy „ 1 kop. 50.

Adres Redakcji: Warszawa, Krucza 46.

Adres Administracji: Nowy Świat 9, Księg. J. Fiszera.

*Zażalenia na Administrację uprasza się wysyłać pod adre-
sem Redakcji.*

Rozpoczynając rok trzeci wydawnictwa „Prze-
glądu Filozoficznego”, poczuwamy się do obowiązku
zdać sprawę z tego, cośmy zamierzali zrobić i czego-
śmy dokonali.

W pierwszym zeszycie wydawnictwa zamieści-
liśmy następujące słowo wstępne:

Jakim rzeczywistym potrzebom chce odpowiedzieć i jakimi środkami urzeczywistnić swe dążności *Przegląd Filozoficzny*?

Już w wydanym prospekcie zaznaczyliśmy cel, który mamy przed sobą:

Przyczynić się do skupienia sił naukowych.

Zachęcić specjalistów do uwzględnienia zasadniczych teoretycznych podstaw ich specjalności.

Zachęcić młode siły do badań filozoficzno-naukowych.

Dać ogółowi poważną lekturę, oraz zawiadamiać go o ruchu filozoficzno-naukowym w kraju i za granicą.

Rozpatrzyć się szczegółowiej w powyższym programie.

Ogrom wiedzy dzisiejszej nie pozwala na dokładne obeznanie się ze wszystkimi jej dziedzinami poszczególnymi, albowiem przekracza siły fizyczne i zdolności umysłowe jednostki. Specjalizacja badań naukowych, rozdrobnienie pracy wymaga przede wszystkim drobiazgowego opracowania szczegółów, tych cegiełek, z których się wznosi gmach wiedzy ludzkiej. Ażeby jednak z pożytkiem pracować nad szczegółami, trzeba zawsze mieć na widoku całość i zdawać sobie sprawę z narzędzi, któremi się posługujemy przy badaniu, t. j. z pojęć i metod, używanych w naukach poszczególnych. Temu zadość czyni filozofja, w której zakres wchodzi uogólnienie syntetyczne, roztrząsanie zależności wzajemnej różnych specjalnych dziedzin nauki, krytyka pojęć i metod.

Opierając się na wynikach nauk specjalnych i jednocześnie na rozbiórce zasadniczych procesów poznania, filozofja wytwarza ogólne zasady i wskazówki, które za podstawę dalszego postępu tychże nauk specjalnych służą.

Jeżeli gdzieindziej pisma filozoficzne, roztrząsające zagadnienia, wywołane ogólnym stanem wiedzy, skutecznie spełniają rolę łącznika w świecie naukowym, to przy naszym wyjątkowym rozstrzeleniu się umysłowym podobny organ tym większe może oddać usługi. Na Wschodzie i Zachodzie niema prawie uniwersytetu, gdzieby się nie znalazło Polaka, pracownika na niwie naukowej, czy to w roli wykładającego, czy też jako odbywającego studia. Nie posiadając odpowiedniego pisma, pracownicy nasi nie mają gdzie się skupić, nie mają gdzie zawiadomić ogółu o swych zdobyczach naukowych, często zaś nawet nie wiedzą o sobie.

Nazwiska polskie spotykamy natomiast w pismach naukowych i filozoficznych niemieckich, francuskich, angielskich, włoskich. Czy to się nie dzieje ze szkodą dla naszego społeczeństwa, a może i dla całej ludzkości?

Istnieje filozofja angielska, niemiecka, francuska, a każda z nich różni się od innych jakimś pierwiastkiem oryginal-

nym i dopełnia inne. Czy myśl polska tak jest upośledzona, że nie własnego do skarbcza wiedzy ludzkiej dorzucić nie może? Trzeba więc przede wszystkim się skupić, tym bardziej, że społeczeństwo ma prawo żądać, aby uczeni dzielili się z nim owocami badań swoich i zaspakajali jego potrzeby umysłowe.

W ten też sposób spodziewamy się, że uzupełnimy studia uniwersyteckie młodzieży naszej, której w korzystaniu z literatury naukowej zagranicznej często stoją na przeszkodzie bądź trudności językowe, bądź też materialne. Mamy także nadzieję, że nowe pismo będzie zarazem zachętą i wskazówką dla tej młodzieży, która pragnie głębszego wniknięcia w ostateczne zasady wiedzy ludzkiej, a która nie szuka w nauce kariery, lecz widzi w samym poznawaniu bezinteresownym źródło rozkoszy największych.

Ma się rozumieć, że mamy na względzie nie tylko specjalistów i studentów, lecz pragniemy, ażeby *Przegląd Filozoficzny* był pismem całego naszego ogółu inteligentnego, który dąży do głębszej analizy zjawisk życiowych i interesuje się zagadnieniami filozoficznymi z powodu wielkiej ich doniosłości w życiu codziennym. Starać się przeto będziemy, aby prace były pisane w formie przystępnej, co oczywiście nie wyklucza ścisłości i naukowości rozpraw. Literatura naukowa angielska będzie dla nas pod tym względem wzorem. Jeżeli nie zawsze uda się połączyć formę popularną ze ścisłością, to jednak główną troską naszą będzie jak największe pod tym względem udoskonalenie.

Dotychczas filozofja u nas była tylko spóźnionym przejawem echem tego lub innego kierunku na Zachodzie. Wiek XIX zastaje w szkołach naszych podręczniki Condillaca i Locke'go; Jan Śniadecki walczy z Kantem, który miał wówczas swoich zwolenników u nas. Poczynając od końca trzeciego dziesiątka lat, prawie do końca siódmego wieku — a jest to okres największego rozkwitu filozofji u nas — panuje wszechpotężny wpływ Hegla, chociaż pierwszorzędni nasi przedstawiciele tego kierunku: Kremer, Libelt, Trentowski, Cieszkowski, głosili bankructwo filozofji zachodniej i ukazanie się nowej — polskiej czyli słowiańskiej. Zapowiedź to była przedwczesna. Rozwój samodzielnej myśli filozoficznej wymaga równowagi psychicznej, swobody ducha, oderwania się od chwili bieżącej, czemu warunki kraju naszego nie sprzyjały. Jedynie nieszczęścia narodowe wyciskały piętno

charakterystyczne na filozofii polskiej — piętno, które cechuje i naszą poezję w jej najwspanialszym okresie.

Od roku 1860 rozpoczyna się u nas nowy ruch umysłowy. Rozwój nauk ścisłych i przyrodniczych na Zachodzie w drugiej połowie naszego wieku, szereg nowych odkryć i teorii odsłoniły nieznane, szerokie widnokreśli i położyły kres subiektywno-idealnej spekulacji w filozofii. Jednocześnie z powstaniem Szkoły Głównej i tak zwanej „młodej prasy“, dostają się do nas zdobycze nauki zachodniej, a wraz z nimi nowoczesne prądy filozoficzne budzą powszechne zainteresowanie się i zapal. Wraz z teorią Darwina, zawładnęły umysłami poglądy Comte'a, Moleschotta, Vogta, Büchnera, Milla, Buckle'a, Drapera, Taine'a, Renana, Baina, Spencera, Langego.

Poglądy wyżej wymienionych przedstawicieli różnych kierunków filozoficznych rozpowszechniały się najczęściej pośrednio w oświeceniu niekrytycznym, często skrzywione, lub w tłumaczeniach nieodpowiednich, a następnie w tej formie podane i zmieszane, stworzyły t. zw. pozytywizm warszawski, którego przedstawiciele sami z trudnością porozumiewali się wzajemnie.

Pozytywizm warszawski, nieostający się wobec krytyki, jako zasada lub systemat, wielce przyczynił się do rozpowszechnienia wyników wiedzy wśród szerokich warstw społeczeństwa naszego; nauka zaś znalazła wśród zwolenników tego ruchu umysłowego licznych i poważnych przedstawicieli.

Otóż powołujemy do życia nowy organ, uważając, że wobec zamętu pojęć, panujących na polu filozofii, nastaje odpowiednia chwila, aby zaznajomić społeczeństwo nasze z dzisiejszym stanem filozofii na Zachodzie, uporządkować wiadomości o różnych kierunkach, — co znów służyć będzie za podstawę dla każdego do wyrobienia własnych, samodzielnych przekonań.

Z tego, cośmy dotychczas powiedzieli, wynika, że mamy, oprócz zadania czysto teoretycznego, także do spełnienia zadanie pedagogiczne. Jeżeli społeczeństwa, zasobne w siły duchowe i materialne, mogą pozwolić sobie na wydawanie pism filozoficznych, specjalnie poświęconych pewnym kierunkom, u nas byłoby to niemożliwe do urzeczywistnienia i niepożądane.

Pomijając już okoliczność, że żadna z istniejących dziś szkół filozoficznych nie jest w stanie zatrzeć całkowicie nie tylko odrębności indywidualnej swoich przedstawicieli, ale nawet zasadniczych różnic ich poglądów, — u nas szczególnie jest rzeczą niemożliwą stworzyć organ jednego kierunku, dla

tej prostej przyczyny, że nie znalazłoby się odpowiednich sił piszących; byłoby to rzeczą również niepożądaną, albowiem nie mielibyśmy sposobności usłyszeć zdania przeciwnego obozu i zdania tego uwzględnić. Wychodząc z tej zasady, *Przegląd Filozoficzny* nie będzie organem żadnej szkoły, żadnego obozu, i każde metodycznie wypracowane przekonanie filozoficzne w nim uwzględnione będzie.

Znamienną wielce cechą dzisiejszego rozwoju nauk ścisłych i przyrodniczych jest to, że zdobyły samowiedzę, t. j. jasne zrozumienie swych zadań i środków. Oparte na metodzie doświadczalnej, doprowadziły one najdzielniejszych przedstawicieli swoich do wniosków, wkraczających w dziedzinę filozofii. Uwydatnił się powszechny zwrot ku Kantowi. Przyrodnicy, porzuciwszy niekrytyczny materializm, zaczęli rozprawiać o ostatecznych zasadach i granicach poznania, ściśle oddzielać, to co pewne, od tego, co niepewne, i dokładnie oceniać stopień prawdopodobieństwa różnych teorii. Tacy uczeni, jak du Bois Reymond, Helmholtz, Huxley, Tyndall, Wundt, Mach, są to znakomici specjaliści, a jednocześnie przedstawiciele dzisiejszej filozofii.

Nauka nowoczesna, wraz z wynalazkami technicznymi, które jej towarzyszyły, wydała pod względem udoskonalenia życia zewnętrznego, dobrobytu materialnego rezultaty, przechodzące wszelkie oczekiwania; zwycięstwo ducha ludzkiego, a praca jego nad ujarzmieniem przyrody z każdym dniem nowy tryumf odnosi i budzi podziw powszechny.

Jednakże historia wiedzy ludzkiej wskazuje, że nie wszystkie jej gałęzie poszczególne rozwijają się równomiernie i jednocześnie. Niektóre dziedziny, z powodu złożoności zjawisk badanych, muszą czekać na wyniki innych, ażeby znaleźć dla siebie punkt oparcia. Tak właśnie rzecz się miała z naukami duchowymi czyli humanistycznymi. Ponieważ badają one skutki twórczości człowieka, oddziaływającej na otoczenie żywe i martwe, przeto jedną z najgłówniejszych podstaw mogą znaleźć w psychologii, której zdobycze stosunkowo niedawno zaczęły dorównywać postępom innych gałęzi wiedzy.

Wnioski psychologii dotychczas w życiu praktycznym nie dały, że się tak wyrazimy, tak namacalnych rezultatów, jak wnioski innych nauk; jednakże mamy wszelkie prawo spodziewać się i pod tym względem, że jak dziś postępem chemii zawdzięczamy wiadomość tego, co jest trucizną, a co pożywnością, lub w jakich razach trucizna może się stać le-

kiem dla naszego ciała, tak też w niedalekiej przyszłości doczekamy niemniej praktycznych wiadomości dla duszy naszej. Jakkolwiek zadaniem psychologii nie jest wskazywanie ideałów życiowych, lecz za to wskaże nam ona najkrótszą drogę do urzeczywistnienia tych ideałów.

Jeżeli znakomite postępy nauki, głównie dotychczas zajętej badaniem świata materialnego i usuwającej w świadomości narodów ucywilizowanych świat duchowy na plan dal-
szy, jedynie tym się przyczyniły do pewnego obniżenia ideałów moralnych, stało się to skutkiem jej jednostronnego, chociaż naturalnego i koniecznego rozwoju, nie zaś bezpośrednio skutkiem samej nauki. Niezrozumienie dzisiejszego stanu nauki, żądza natychmiastowego rozproszenia wszystkich ciemności i niesłuszne do nauki pretensje o to, czego dać nie może, a co należy do innych dziedzin ducha ludzkiego, jak religji, sztuki, tłumaczy tych, którzy w chwili, kiedy nauka przybliża się do szczytu rozwoju swojego, głoszą bankructwo umysłowe.

Mając na uwadze wielką doniosłość psychologii wogóle, szczególnie zaś dla nauk humanistycznych, ściśle związanych z zagadnieniami życia naszego, *Przegląd Filozoficzny* będzie ją uwzględniał w jaknajszerszym zakresie.

Szczególną też uwagę darzyć będziemy etykę i estetykę, wyjątkowo zaniebane u nas dziedziny. Co zaś do socjologii, która, jako nauka, dopiero rozpoczyna swój żywot, a z powodu największego pogmatwania badanych faktów najpodatniejsza jest do traktowania podmiotowego, będziemy się starali być najbardziej przedmiotowi i w ten sposób wskazywać filozoficzno-naukową nie przewodnią tym, którzy mogliby ją utracić w walce stronnicej.

Oto są nasze zadania.

Taka była zapowiedź nasza. Czy nam się udało dotychczas cokolwiek z tego programu urzeczywistnić, niech każdy sędzi z poniżej zamieszczonego sprawozdania.

Siły naukowe, t. j. współpracownictwo, którym „Przegląd Filozoficzny” rozporządza, a które z każdym kwartałem się zwiększa, jest następujące:

E. Abramowski. — K. Appel. — Dr. Z. Balicki. — Dr. Wł. Biegański. — Dr. E. Biernacki. — Prof. Dr. J. Baudouin de Cour-

tenay. — J. J. Boguski. — Dr. S. Bukowiecki. — Prof. Dr. P. Chmielowski. — Prof. Dr. N. Cybulski. — J. Wł. Dawid. — S. Dickstein. — R. Dmowski. — Dr. B. Epstein. — E. T. Erdman. Dr. M. Flaum. — B. Grabowski. — Dr. S. Grabski. — Pr. Dr. L. Gumplowicz. — Dr. K. Górski. — Wł. Gosiewski. — Z. Heryng. Dr. Wł. Heinrich. — N. Hirszband. — J. Homolicki. — Prof. Dr. Hoyer. — X. J. Jaworski. — Dr. J. Karłowicz. — L. Karpińska. — Prof. Dr. M. Karejew. — St. Karpowicz. — Dr. J. Kodisowa. — St. Kramsztyk. — A. Krasnowolski. — K. Krauz. — L. Krzywicki. — T. Korzon. — Prof. Dr. J. Kowalski. — Wł. Kozłowski. — Władysław M. Kozłowski. — J. Lorentowicz. — Prof. W. Lutosławski. Fl. Łagowski. — Dr. J. Łukaszewski. — A. Mahrburg. — Dr. L. Marchlewski. — Dr. M. Massonius. — Prof. Dr. T. Masaryk. — Wł. Mickiewicz. — Prof. X. M. Morawski. — Prof. Dr. Wł. Natanson. Prof. Dr. J. Nusbaum. — R. Maliniak. — Dr. J. Ochorowicz. — Dr. P. Okuszek. — Dr. Wł. Olechnowicz. — Dr. Wł. Oltuszewski. Prof. X. S. Pawlicki. — J. K. Potocki. — S. Posner. — Z. Przesmycki. — L. Przysiecki. — Dr. R. Radziwiłłowicz. — W. Rubczyński. — S. Schneider. — Prof. Dr. L. Stein. — Prof. Dr. H. Struve. — Dr. A. Świętochowski. — Dr. W. Szczawińska. — Jan Tur. — Prof. Dr. K. Twardowski. — F. Wermiński. — Prof. Dr. A. Witkowski. — W. Witwicki. — Dr. A. Złotnicki. — S. Żeromski.

Treść pisma stanowiły przede wszystkim rozprawy oryginalne, dotyczące się zagadnień filozoficznych chwili bieżącej.

A. Mahrburg.	Co to jest nauka?
E. Abramowski.	Co to jest sztuka?
J. K. Potocki.	Dwulicowy charakter spostrzeżeń.
Dr. L. Stein.	O terminologii psychologicznej.
Dr. W. Biegański.	Podstawy filozofji społecznej.
S. Dickstein.	Myślenie logiczne a kojarzenie wyobrażeń.
	Wyjątki z korespondencji Kochańskiego z Leibnizem.
Dr. M. Massonius.	Racjonalizm w teorii poznania Kanta.
Dr. J. Kodis.	Biologiczne zadania psychologii.
	Upadek materializmu w nauce.
J. W. Dawid.	O wykładzie psychologii jako nauki doświadczałnej.
Dr. L. Gumplowicz.	Ibn Chaldun, socjolog arabski.
	Socjologiczne pojmowanie historii.
Dr. Wł. Heinrich.	O stosunku pojęć i zasad fizycznych do filozofji.

- Wł. M. Kozłowski. Psychologiczne źródła niektórych praw przyrody.
 Dr. Z. Balicki. Socjologiczne podstawy użyteczności.
 Dr. St. Grabski. Wstęp do metodologii ekonomji politycznej.
 Prof. M. Karejew. A. Comte, jako założyciel socjologii.

Przywiązywaliśmy bardzo wielką wagę do działu sprawozdawczego, który ma odzwierciedlać dzisiejszy ruch filozoficzny w kraju i zagranicą. Składa się on z *autoreferatów, kronik, krytyk, sprawozdań, przeglądu czasopism, wiadomości bieżących, notatek i bibliografji.*

Autoreferat jest to wypowiedzenie się autora o dzieło swoim, w którym objaśnia czytelnika, co nowego zawiera jego praca, dla kogo jest przeznaczona, jaki stosunek jej do innych prac podobnych w literaturze naukowej. Dział ten wydaje się nam wielce użyteczny, przede wszystkim, jako informujący ogół, następnie zaś, jako naprowadzający na właściwe tory sądy krytyków i sprawozdawców.

„Przegląd Filozoficzny” pomieścił *trzydzieści kilka* autoreferatów z dzieł filozoficzno-naukowych, w przeciągu ostatnich dwóch lat wydanych.

Ścisły związek pomiędzy filozofją a naukami specjalnemi jest dziś powszechnie uznany. Filozof nie może się obejść bez znajomości przynajmniej najogólniejszych wyników nauk poszczególnych. Nie można więc było ich pominąć w „Przeglądzie Filozoficznym”. Tej potrzebie czyni zadość dział *Kroniki*, ktorej zadaniem jest przegląd ogólny najnowszych teorii, metod i pojęć podstawowych nauk poszczególnych.

Kronika ma więc być odbiciem dzisiejszego stanu matematyki, nauk przyrodniczych, psychologii, etyki, estetyki, prawa, socjologii, pedagogji, medycyny i t. d. Dotychczas zamieściliśmy następujące kroniki:

Z socjologii p. t. „Pięciolecie instytutu socjologicznego”. Kronika ta dała sposobność zaznajomić czytelnika z poglądami przedstawicieli współczesnej socjologii.

Z psychologii p. t. „Trzeci międzynarodowy zjazd psychologiczny”, na którym były poruszone najżywotniejsze zagadnienia z dziedziny psychologii.

Z prawa p. t. „Filozofja J. J. Rousseau”. Podawaliśmy tu przegląd krytyczny najwybitniejszych prac, dotyczących się szkoły „prawa natury”, która budzi dziś powszechne zainteresowanie się. Uwzględniono między innemi następujące dzieła: M. Liepmann. Die Rechtsphilosophie des Jean Jacques Rousseau.—T. Haymann. J. Jacques Rousseaus Socialphilosophie.—T. H. Mentha. Discours sur le système politique de Rousseau.—Książdz T. Delmond. J. Jacques Rousseau d'après les derniers travaux de la critique et de l'histoire.

Z estetyki p. t. „Gienjusz w sztuce” omawia następujące dzieła: G. Jéailles. Essai sur le génie dans l'art.—A. Odin. Génèse des grands hommes. Gens de lettres français modernes. A. Świętochowski. Poeta jako człowiek pierwotny.—L. Wiński. Essai sur le génie i Gienjusz, tłum i rozwój społeczny.—A. Lange. Poeci o gienjusz. —E. Toulouse. Enquête médico-psychologique sur les rapports de la supériorité intellectuelle avec la névropathie. —Binet et J. Passy. Auteurs dramatiques.

Kronika p. t. „Z nowszych badań nad umysłowością mrówek” tyczy się nowszych poglądów w tym przedmiocie takich biologów, jak: Bethe, Wassman, Forel, Janet, Emery, Möller, Lubbock, Huber, Romanes, Wundt i t. d.

Dział **krytyk i sprawozdań** obejmuje ocenę nowych książek polskich treści filozoficznej, oraz najwybitniejszych dzieł z literatury naukowej obcej.

Obok sprawozdań krótkich staramy się w każdym numerze mieć chociaż jedno bardziej wyczerpujące, dotyczące pracowników na polu filozofji polskiej krytycznie oceniające ich charakter naukowy. W pierwszych dwóch rocznikach daliśmy ocenę 60 dzieł różnej treści.

Dla zaznajomienia się z bieżącym ruchem filozoficznym za granicą, oprócz powyższych działów, otworzyliśmy „Przegląd Czasopism”.

Z kilkunastu istniejących na świecie pism filozoficznych wybraliśmy najwybitniejsze i podajemy streszczenia wszystkich umieszczonych w nich artykułów oryginalnych.

Pisma te są:

Z angielskich: „Mind”, „Monist”. — Z francuskich: „Revue Philosophique”, „Revue de Métaphysique et de Morale”. Z niemieckich: „Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik”, „Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie”, „Archiv für systematische Philosophie”. — Z rosyjskich: „Woprosy filozofji i psychologii”

Oprócz tego z niektórych pism, w związku z filozofją będących, jak: „Zeitschrift für Psychologie und Physiologie der Sinnesorgane” i „Année biologique”.

Podajemy także treść wszystkich innych czasopism filozoficznych, oraz etycznych, socjologicznych i psychologicznych.

Bibliografja zawiera spis najnowszych rzeczy podług treści, a mianowicie:

Historję filozofji. — Metafizykę, teorię poznania i metodologję. — Nauki przyrodnicze i matematykę. — Psychologję. — Etykę. — Estetykę. — Pedagogję. — Nauki społeczne.

Notatki i wiadomości bieżące zawierają wzmianki o ruchu towarzystw i instytucji naukowych, o odczytach, prelekcjach na uniwersytetach, oraz luźne uwagi, dotyczące się nowszych wydawnictw.

WYDAWNICTWA „Przeglądu Filozoficznego”.

Adam Mickiewicz. „Jakób Boehme”. Dotychczas nigdzie niedrukowana rozprawa naszego wieszcza o słynnym mistyku filozofie niemieckim. — Cena kop. 60.

E. Dubois-Reymond. „Granice poznania natury” i „Siedm zagadek wszechświatowych”. Dwa głośne odczyty znakomitego przyrodnika, które głównie przyczyniły się do upadku materializmu nowoczesnego. — Cena kop. 90.

E. Mach. „Odczyty popularno-naukowe”.
Treść: Charakter ekonomiczny badań przyrodniczych. O przeobrażaniu i przystosowaniu w myśleniu przyrodniczym. O zasadzie porównywania w fizyce. O wpływie okoliczności przypadkowych na rozwój odkryć i wynalazków. Odczyty powyższe zaznajamiają czytelnika z „empiriokrytycyzmem”, kierunkiem filozoficznym, którego najwybitniejszym przedstawicielem jest autor. — Cena kop. 60.

W. M. Kozłowski. Filozofja Schillera i wiersz „Artyści”.
W „Artystach” znajduje się w zawiązku cała filozofja Schillera. Autor przetłumaczył sam poemat, zaopatrzył go w niezbędne wyjaśnienia i wykazał jego związek z całością poglądów Schillera. — Cena kop. 30.

W. Lutostawski. Platon jako twórca idealizmu.
Autor słynnego dzieła „The Origin and Growth of Plato's Logic” usiłuje uprzystępnąć w języku ojczystym rezultaty dziesięcioletnich swych poszukiwań i przedstawia zajmujący proces duchowy, który doprowadził Platona do idealizmu, a następnie do socjalizmu. — Cena kop. 50.

O. Gaupp. Herbert Spencer.
Zawiera całokształt poglądów najbardziej wpływowego dziś filozofa angielskiego. Książka wielce użyteczna tak dla tych, którzy już znają dzieła Spencera, jak i dla tych, którzy chcą dopiero je poznać. — Cena kop. 50.

L. Dugas. Nieśmiałość.

Główną treść pracy tej stanowi bystra i subtelna analiza zjawisk nieśmiałości, jej dokładny opis, oraz sposoby pozbycia się jej. — Cena kop. 60.

E. Abramowski. Pierwiastki indywidualne w socjologii.

Treść: Teoria „równoważników indywidualnych” faktu społecznego. Współzależność kategorii społecznych, jako zagadnienie psychologii indywidualnej. Sumienie człowieka, jako rodnic światła społecznego. Cena kop. 50.
Immanuel Kant. Marzenia Jasnowidzącego. Cena k. 60.

W. L. Sheldon. Ruch Etyczny.

T R E Ś Ć:

1. Znaczenie Ruchu Etycznego.
2. Co znaczy być religijnym dla idealisty etycznego?
3. Obowiązek ze stanowiska tego, kto czyni zeń religję swoją.
4. Jak zachowywać się powinniśmy w stosunku do wierzeń religijnych innych?
5. Jakie znaczenie nadają wyrazowi „Bóg” ludzie rozmaitych zapatrywań?
6. Chrystus „etyczny”.
7. Spuścizna stoików dla ludzi dzisiejszych.
8. Czy wzniosłe postępowanie przynosi w przecięciu największe szczęście?
9. Znaczenie poezji dla tych, którzy pragną „żyć w duchu”.
10. Metody duchowego kształcenia siebie.
11. Małżeństwo w świetle nowego idealizmu.
12. Rodzina. Czy może etyka udoskonalić ją lub zastąpić czym innym?
13. Prawo i Rząd; dlaczego czczyć je powinniśmy?
14. Ideały społeczne oraz ich znaczenie dla idealisty etycznego.
15. Trudność dla idealisty obrania stronnictwa w kwestjach bieżących.
16. Na jakiej podstawie może etyka usprawiedliwić własność prywatną?

Cena rbl. 2 kop. 50.

POD PRASĄ:

E. Biernacki. Chałubiński i obecne zadania lekarskie. *Treść:* Rozbiór prac naukowych i „systemu” Chałubińskiego. — Znaczenie naukowe i społeczne dawnych systemów lekarskich i systemu Chałubińskiego. — Błędy nowej i dawnej medycyny, jako następstwa niewyczerpującego pojęcia choroby. — Przewodnie idee Chałubińskiego, jako słuszny protest przeciw zboczeniom myślenia terapeutycznego. — Zasadnicze szkody choroby wedle współczesnego poznania choroby (zmiana anatomiczna, zmiana chemizmu, cierpienie). — Zmiana anatomiczna, jako zmiana formy. — Leczenie objawowe, przejawowe; pojęcie przyczyny choroby i leczenia przyczynowego. — Cele i zadania współczesnego i przyszłego leczenia. — Empirja lekarska. — Nieodzowność pomocy niematerjalnych (psychicznych) wobec współczesnego pojęcia choroby. — Ogólne zasady; sposoby postępowania lekarskiego. — Indywidualizacja i „takt” lekarski. — Stanowisko i przyszłość medycyny; ideał lekarza i Chałubiński.

Wł. M. Kozłowski. Szkice filozoficzne.

J. K. Potocki. O energii społecznej.

Ribot. Psychologia uczuć.

„ Współczesna psychologia w Niemczech.

James. Szkice popularno-filozoficzne.

Wykaz prenumeraforów „Przeglądu Filozoficznego”

w roku 1898.

licz.		z przeniesien. 824	z przeniesien. 881
Warszawa 357			
g. Warszawska 27	g. Jekaterynosł. 5	Obwód Doński 5	
„ Radomska 22	„ Woroneska 2	„ Przymorski 2	
„ Kaliska 18	„ Tulska 4	„ Zabajkalski 2	
„ Kielecka 14	„ Wołogodzka 1	Finlandja 1	
„ Płocka 15	„ Ołoniecka 1	Ryga 6	
„ Siedlecka 13	„ Permska 1	Libawa 1	
„ Suwalska 6	„ Taurycka 1	Dorpat 2	
„ Lubelska 26	„ Wiacka 1	Galicja 59	
„ Piotrkowska 55	„ Archangielska 5	Poznań 2	
(z tego Łódź—6)	„ Kostromska 1	Cieszyn 1	
„ Łomżyńska 10	„ Niżegorodzka 2	Drezno 1	
„ Kijowska 56	„ Tyfliska 1	Bern 1	
(z tego Kijów 34)	„ Orenburska 1	Lipsk 1	
„ Podolska 32	„ Kazańska 1	Paryż 5	
„ Wołyńska 13	„ Ufińska 1	Antwerpia 1	
„ Kowieńska 17	„ Samarska 1	Monachjum 2	
„ Wileńska 25	„ Tambowska 6	Berlin 2	
„ Grodzieńska 9	„ Włodzimier. 1	Praga 2	
„ Mińska 15	„ Kałuska 1	Graefenberg 1	
„ Mohylewska 3	„ Erywańska 1	Karlsruhe 1	
„ Witebska 10	„ Saratowska 4	Zopoty 1	
„ Smoleńska 6	„ Pskowska 1	Mitweida 1	
„ Chersońska 12	„ Tomska 2	Wrocław 1	
(z tego Odesa 5)	„ Irkucka 2	Brunszwig 1	
„ Besarabska 4	„ Jakucka 2	Zürich 2	
„ Charkowska 7	Obwód Semirecz. 3	Halla 1	
„ Moskwa 14	„ Kubański 2	Chicago 1	
„ Petersburg 36	„ Terski 2	St. Louis 1	
„ Czernihowska 2	„ Zakaspijski 1		
do przeniesien. 824	do przeniesien. 881		988

Na wymianę z pismami 54

Razem egz. 1042

Do Administracji

„Przeglądu Filozoficznego”

Nowy Świat 9,
Księgarnia Jana Fiszera
w Warszawie.

LIST ZWROTNY.

Do Administracji „Przeglądu Filozoficznego“

Nowy Świat № 9, Księgarnia Jana Fiszera

W WARSZAWIE.

Załączam przy niniejszym na „Przegląd Filozoficzny“

Rb. kop.

za egzemplarzy

za czas od dnia do dnia

A d r e s:

Imię i Nazwisko

Miejsce zamieszkania

Stacja, z której odbierane są Gazety

Gubernja

Prenumerata „PRZEGŁADU FILOZOFICZNEGO“ wynosi:

W Warszawie rocznie	rb. 4 —
Z przesyłką pocztową rocznie	„ 5 —
Zeszyt pojedynczy	„ 1.50

Za nadesłaniem kop. 25 markami pocztowymi na koszt przesyłki, wysyła się numer okazowy.

Дозволено Цензурою, Варшава, 5 Октября 1899 г.

Druk Tow. Kom. St. J. Zaleski & Co., Złota 3.